

אם הכהן המשיח יחטא לאשמת העם. רבי אבא פתח, (שיר א) הגידה לי שאהבה נפשי וגו', אם לא תדעי לך היפה בנשים צאי לך וגו'. את הפסוקים הללו בארו החברים במשה בשעה שהיה עולה מן העולם, שאמר (במדבר כז) 'פקד ה' אלהי הרוחת לך כל בשך וגו', אשר יצא לפניו וגו'. ושנינו שזה נאמר על הגלות.

ובא ראה, הפסוקים הללו אמרה אותם כנסת ישראל למלך הקדוש. הגידה לי שאהבה נפשי, כמו שנאמר (שיר ג) את שאהבה נפשי ראיתם. ולמלך הקדוש נאמר, אתה שאהבה נפשי איכה תרעה.

בספרו של רב המנונא סבא אומר, כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כפיכול הקדוש ברוך הוא בשלמות, ורועה ברצון אותו (ואת האחרים הוא זן) את עצמו מאותה יניקת החלב (של המלך) של האם העליונה, ומאותה יניקה שהוא יונק, משקה את כל שאר האחרים ומיניק אותם. ולמדנו שאמר רבי שמעון, כל זמן שכנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, הקדוש ברוך הוא בשלמות, בשמחה, שריוות בו ברכות ויוצאות ממנו לכל שאר האחרים, וכל זמן שאין כנסת ישראל נמצאת עם הקדוש ברוך הוא, כפיכול הברכות נמנעות ממנו ומכל שאר האחרים.

וסוד הדבר - בכל מקום שאין נמצאים זכר ונקבה, אין ברכות שורות עליו, ולכן הקדוש ברוך הוא גועה ובוכה, כמו שנאמר (ירמיה כח) שאג שאג על נהו. ומה הוא אומר? אוי שהחרכתי את ביתי ושרפתי את היכלי וכו'.

ובשעה שכנסת ישראל יצאה לגלות, אמרה לפניו: הגידה לי שאהבה נפשי. אתה אהוב נפשי, אתה שכל אהבת נפשי בך, איכה תרעה? איך תזון את עצמך מעמך הנחל שלא פוסק, איך תזון את עצמך מהאור של העדן העליון. איכה תרביץ בצהררים, איך תזון את כל אלו האחרים שנשקים ממך תמיד?

ואני הייתי נזונית ממך בכל יום, ונשקית ומשקה את כל אותם התחתונים, וישראל נזונו בי, ועכשו שלמה אהיה כעטיה, איך אהיה מתעטפת בלי ברכות, כשיצטרכו אותך ברכות ולא ימצאו

בְּיָדֵי. עַל עֲדָרֵי חֲבָרִיף, אִיךְ אֶעֱמַד עֲלֵיהֶם וְלֹא אֶהְיֶה רוֹעֵה לָהֶם וְזָנָה אוֹתָם. עֲדָרֵי חֲבָרִיף – אֵלוּ הֵם יִשְׂרָאֵל שֶׁהֵם בְּנֵי הָאֲבוֹת, שֶׁהֵם הַמְּרַכְּבָה הַקְּדוּשָׁה לְמַעְלָה.

אָמַר לָהּ הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא: תַּעֲזֹבִי אֶת אֶת שְׁלִי, שֶׁהָרִי שְׁלִי הוּא דָּבָר נִסְתָּר מִלְּהַגִּידָע. אָבֵל – אִם לֹא תִדְעִי לָךְ, לְעֶצְמְךָ, הָרִי לָךְ עֲצָה. הִיפָּה בְּנָשִׁים, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר הִנֵּךְ יָפָה רַעֲיָתִי. צְאִי לָךְ בְּעֶקְבֵי הַצֵּאֵן – אֵלֶּה הֵם הַצְּדִיקִים שֶׁהֵם נִדְּשִׁים בֵּין הָעֶקְבִּים, וּבְשִׁבְלָם נִתֵּן לָךְ כַּח לְעַמֵּד. (וְעַם כָּל זֶה) וְרַעֲיָ אֶת גְּדִיתֶיךָ עַל מִשְׁכְּנֹת הָרַעִים – אֵלוּ הֵם תִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן שֶׁהָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּשִׁבְלָם, וְנוֹתְנִים כַּח לְכַנְסֵת יִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת. מִשְׁכְּנֹת הָרַעִים – אֵלוּ בְּתֵי רַבֵּן, מְקוֹם בַּיִת הַמְּדֻרָשׁ שֶׁתָּמִיד נִמְצָא בָּהֶם הַתּוֹרָה.

דָּבָר אַחֵר אִם לֹא תִדְעִי לָךְ הִיפָּה בְּנָשִׁים וְגו' – בֵּא רְאֵה, בְּשִׁעָה שֶׁצְּדִיקִים נִמְצָאִים בְּעוֹלָם, וְאוֹתָם תִּינוּקוֹת שֶׁל בַּיִת רַבֵּן נִמְצָאִים וְעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה, יְכוּלָה כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל לְעַמֵּד עִמָּם בְּגִלוֹת. וְאִם לֹא, כְּבִיכּוֹל הִיא וְהֵם אֵין יְכוּלִים לְהִתְקַיֵּם בְּעוֹלָם. וְאִם נִמְצָאִים צְדִיקִים, הֵם נִתְפָּסִים בְּרֵאשׁוֹנָה. וְאִם לֹא, אוֹתָם הַגְּדִיִּים שֶׁהָעוֹלָם מִתְקַיֵּם בְּשִׁבְלָם נִתְפָּסִים בְּרֵאשׁוֹנָה, וְהַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מְסַלֵּק אוֹתָם מִן הָעוֹלָם, אִף עַל גַּב שְׂאִין נִמְצָא בָּהֶם חֲטָא. וְלֹא זֶה בְּלִבְדּוֹ, אֶלָּא מִרְחִיק מִמֶּנּוּ אֶת כְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל וְגוֹלָה לְגִלוֹת.

זֶהוּ שְׁכָתוּב, אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחֲטָא לְאַשְׁמַת הָעָם. לְמָהּ יַחֲטָא? לְאַשְׁמַת הָעָם. מִשּׁוּם חֲטָאֵי הָעוֹלָם שֶׁגָּרְמוּ אֶת זֶה, לְאַשְׁמַת הָעָם וְדָאִי, וְלֹא לְאַשְׁמַתוֹ. יַחֲטָא – יִגְרַע טוֹבוֹ וְדָן דִּין בְּכָל, כְּמוֹ שֶׁנֶּאֱמַר (מַלְכִים-א א) וְהִיִּיתִי אֲנִי וּבְנֵי שְׁלֵמָה חֲטָאִים. דָּבָר אַחֵר אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ – זֶה הַקְּדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, כְּפִי שְׂאִיִּנוֹ. יַחֲטָא – יַחֲסֵר מִכְּנִסֵּת יִשְׂרָאֵל וּמִהָעוֹלָם, שֶׁלֹּא נוֹתֵן לָהֶם סְפוּק הַבְּרָכוֹת. לְמָהּ? זֶהוּ לְאַשְׁמַת הָעָם וְדָאִי, זֶה בְּשִׁבְלֵי הַחֲטָא שֶׁל הָעָם.

אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחֲטָא. רַבִּי יִצְחָק פְּתַח, (שְׁמוֹת לב) זָכֹר לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל עֲבָדֶיךָ, הַפְּסוּק הַזֶּה קָשָׁה. כִּךְ הִיָּה צָרִיךְ לְכַתֵּב: זָכֹר לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק וּלְיִשְׂרָאֵל. מָה זֶה לְיִצְחָק? אֶלָּא כִּךְ שְׁנִינוּ, בְּכָל מְקוֹם הַשְּׂמַאל נִכְלָל בְּיָמִין, וְהוּא בְּכָלֵל שֶׁל הַיָּמִין. שֶׁהַיָּמִין הַזֶּה מִתְקַן לְעוֹלָמִים לְהַכְלִיל בּוֹ אֶת הַשְּׂמַאל, וְעַל כֵּן לֹא חִלַּק, כְּדֵי לְהַכְלִיל אוֹתוֹ בְּאַבְרָהָם. וּמִשּׁוּם כִּךְ לְאַבְרָהָם לְיִצְחָק (וְיִצְחָק)

כָּלֵל אֶחָד. (אָבֵל) וּלְיִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי הוּא אוֹחֵז בְּכַנְפָּיו (בְּכַתְּפָיו) אֶת שְׁנֵיהֶם, וְהוּא שָׁלֵם בְּכֹל.

אִשָּׁר נִשְׁבַּעַתְּ לָהֶם בְּךָ. שְׁבוּעָה נִשְׁבַּע הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְאֲבוֹת, בְּאֲבוֹת שְׁלֹמֶעֱלָה, זֶהוּ שְׁכָתוּב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעַתְּ לָהֶם בְּךָ, בְּאוֹתָם שְׁלֹמֶעֱלָה בְּאוֹתָם שְׁשׁוּרִים בְּךָ. וַתְּדַבֵּר אֱלֹהִים אֲרַבָּה אֶת זִרְעֲכֶם וְגו'. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי, אֲשֶׁר אָמַרְתָּ הֲיֵה צְרִיף לְהֵיוֹת! אֲלֹא הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אָמַר כֶּךָ לְאֲבוֹת פַּעַם וּפַעַמִּים. אֲשֶׁר אָמַרְתִּי – שְׂרָצִיתִי בְּרִצּוֹן נִפְשֵׁי, שֶׁהָרִי אָמִירָה זֶהוּ רִצּוֹן. זֶהוּ שְׁכָתוּב (מַלְכִים-א ח) אֲדַנִּי אָמַר לְשֹׁכֵן בְּעַרְפֶּל. וְעוֹד מָה תֹאמַר נִפְשֶׁךָ וְאַעֲשֶׂה לְךָ.

וְנִחַחוּ לְעֵלָם, מָה זֶה לְעֵלָם? הָעוֹלָם שְׁלֹמֶעֱלָה שְׁאֲחוּזָה בּוֹ אוֹתָהּ אֲרָץ, וְנִזְוִינִית מְאוֹתוֹ עוֹלָם. וְאִם הָאֲרָץ הַזֹּאת מִתְגַּרְשֶׁת, מִמָּה זֶה? לְאֲשַׁמֵּת הָעַם הוּא נִהְיָה.

רַבִּי יִצְחָק אָמַר, אִם הִכְהֵן הַמְּשִׁיחַ יַחְטָא – זֶה הִכְהֵן שְׁלֹמֶטָה, שֶׁנִּתְתַּקֵּן לְעִבּוּדָה וְנִמְצָא בּוֹ חֲטָא, זֶה וְדַאי קוֹרָה לְאֲשַׁמֵּת הָעַם. אוֹי לְאוֹתָם שְׁסוּמְכִים עָלָיו. כְּמוֹ כֵּן שְׁלִיחַ צְבוּר שֶׁנִּמְצָא בּוֹ חֲטָא, (מְשוּם שֶׁהָעַם לֹא נִמְצָאוּ צְדִיקִים לִפְנֵי הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא) אוֹי לְאוֹתָם שְׁסוּמְכִים עָלָיו. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְכֹל שֹׁכֵן הִכְהֵן, שְׁכַל יִשְׂרָאֵל, וְהַעֲלִיּוּנִים וְהַתְּחַתּוּנִים, כָּלֵם מְאַחֲדִים (מַחְכִּים) וּמְצַפִּים לְהַתְּבַרֵךְ עַל יָדוֹ.

שֶׁהָרִי שְׁנִינוּ, בְּשַׁעָה שֶׁהִכְהֵן מִתְחִיל לְכוֹן דְּבָרִים וּלְהַקְרִיב קֶרֶן עָלָיו, הַכֹּל נִמְצָאִים בְּבִרְכָה וּבְשִׁמְחָה. הַיָּמִין מִתְחִיל לְהַתְּעוֹרֵר, הַשְּׂמָאל נִכְלָל לְיָמִין, וְהַכֹּל נִקְשֶׁר וְנִאָחֵז זֶה עִם זֶה, וְכֹלֵם מִתְּבָרְכִים כְּאֶחָד. נִמְצָא שֶׁעַל יְדֵי הִכְהֵן מִתְּבָרְכִים הַעֲלִיּוּנִים וְהַתְּחַתּוּנִים, וְהָרִי פְּרָשׁוּהָ. וּמְשוּם כֶּךָ צְרִיף לְהַקְרִיב קֶרֶן עָלָיו, כְּדִי שִׁיתְּכַפֵּר חֲטָאוֹ.

אָמַר רַבִּי יוֹסִי, הָרִי שְׁנִינוּ שֶׁעַל יְדֵי הִכְהֵן מִתְּכַפֵּר חֲטָאוֹ שֶׁל אָדָם כְּשֶׁמְקָרִיב קֶרֶן. עִכְשָׁו כְּשֶׁהוּא חוֹטָא, מִי מְקָרִיב עָלָיו וּמִי יְכַפֵּר עָלָיו? אִם תֹּאמַר שֶׁהוּא מְקָרִיב עַל נַפְשׁוֹ – הָרִי הוּא הַתְּקַלְקֵל, וְאִינוּ כְּדַאי שִׁיתְּבָרְכוּ עָלָיו עֲלִיּוּנִים וְתְּחַתּוּנִים. הַתְּחַתּוּנִים לֹא יִתְּבָרְכוּ עַל יָדוֹ, כֹּל שֹׁכֵן הַעֲלִיּוּנִים. אָמַר רַבִּי יְהוּדָה, וְלֹא? וְהָרִי כְּתוּב (ויקרא טז) וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ. לְמָה צְרִיף לְכַפֵּר עָלָיו? מְשוּם שֶׁהוּא חֲטָא, יְכַפֵּר עַל עֲצָמוֹ, שְׁכָתוּב וְכַפֵּר בְּעֵדוֹ.

אמר רבי חייא, הרי ידוע באיזה מקום נקשר הפהן הגדול ובאיזה מקום נקשר פהן אחר. ואותו שנקרא סגן ידוע. משום כך פהן מקריב את קרבנו בראשונה, ומעלה אותו עד אותו מקום שנקשר בו. ואחר שהפהן עלה לאותו מקום, לא מעכבים אותו לעלות למקומו ולכפר על חטאו. ולכן אחר מקריב עליו את קרבנו. כיון שאחר הוא המקריב, ולא מסתפקים כל כך על ידו, אחר כך הוא מקריב, ואותם העליונים, כלם מתחברים לכפר את חטאו, והמלך הקדוש מסכים על ידם. כמו כן המתפלל וטעה, יעמד אחר תחתיו.

רבי אלעזר ורבי אבא היו יושבים. אמר רבי אלעזר, ראיתי את אבא ביום ראש השנה ויום הכפורים שאינו רוצה לשמע תפלה מכל אדם, אלא אם עמד עליו שלשה ימים קדם לטהר אותו. שרבי שמעון היה אומר כך: בתפלת האדם הזה שאני מטהר, מתכפר העולם. וכל שכן בתקיעת השופר שאינו מקבל תקיעה של אדם שאינו חכם לתקע בסוד התקיעה.

ששנינו, רבי ייסא סבא אומר, התקיעות הללו כסדרן. הראשונה כלולה מהכל. השנייה – אחת כסדר ואחת כסדר, גבורה גדולה ביניהם. שלישית – אחת פאן ואחת פאן, וגבורה ביניהם. השבר עולה, והתרועה יורדת. אחת קשה ואחת רפה. והרי פרשוקה. והן עשר. והן תשע. כלל אחד של הכל.

וביום הזה מתעטר יצחק, והוא הראש לאבות. ביום הזה כתוב, (ישעיה לג) פחדו בציון חטאים. ביום הזה יצחק נעקד, ועקד הכל, ושרה מדברת (מיללת), וקול שופר חזק מאד. אשרי חלקו של מי שעובר ביניהם ונצל מהם. אמר רבי אבא, משום כך קוראים פרשת יצחק ביום הזה, שביום הזה נעקד יצחק למטה ונקשר באותו שלמעלה. (באברהם) מתי נקשר? בשעה שכתוב (בראשית כב) ויעקד את יצחק בנו וגו'.

אמר רבי אלעזר, ביום הזה מעטר יצחק את אברהם, שכתוב והאלהים נסה את אברהם. מה זה נסה? כמו שנאמר (ישעיה מט) ואל עמים ארים נסי. (שמות יז) ויקרא שמו ה' נסי. מה בא להשמיענו? משום שהימין נתקן ונשלם. זהו שכתוב והאלהים נסה את אברהם. והאלהים בדיוק. וזהו (בראשית לא) ופחד יצחק.

רבי אבא אמר, כתוב (תהלים עה) כי אלהים שופט זה ישפיל וזה ירים. כי אלהים שופט, אלמלא שעבר הדין של יצחק במקום שיעקב שורה (ונרפא) והתכסה (ורוחץ) (והתבשם) שם, אוי לעולם שיפגש בדינו. וסוד הדבר – (ישעיה טו) כי באש ה' נשפט. וזוהי התבשמות של העולם.

וביזון שנכנס למקומו של יעקב, ויעקב אחז בו, אזי האש שוככת והגחלים מצטננים. לאדם שהיה רוגז, וחגר ושם עליו כלי זין, ויצא מרגז להרג אנשים. חכם אחד עמד על הפתח ואחז בו. אמר: אלמלא לא החזיק בי ותפס אותי, הרי היה נמצא הרג של אנשים. בעוד שהחזיקו זה בזה ואחזו זה בזה, הצטנן רגזו על שיצא להרג. יצא להוכיח – מי סובל את הרגז וחזק הדין של אותו אדם? הנה אמר, זה שעמד על הפתח.

כך אמר הקדוש ברוך הוא לישראל: בני, אל תפחדו, הרי אני עומד על הפתח, אבל הזדרזו ביום הזה ותנו לי כח. במה? בשופר. שאם נמצא קול השופר כראוי ומכונים בו למטה, אותו הקול עולה, ובו מתעטרים האבות, ועומדים במשכנו של יעקב. ולכן צריך להזהר בשופר ולדעת את אותו הקול ולכוון בו.

ואין לה קול בשופר שלא עולה רקיע אחד, וכל אותם האוכלוסים של אותו רקיע, נותנים מקום לאותו קול. ומה אומרים? (יואל ב) וה' נתן קולו לפני חילו וגו'. ועומד אותו הקול באותו הרקיע, עד שפא קול אחר, ונועדו (והתעוררו) יחדו, ועולים בזווג לרקיע אחר. ועל זה שנינו, יש קול שמעלה קול, ומה הוא? אותו הקול של תקיעתם של ישראל שלמטה.

וביזון שמתחברים כל הקולות הללו שלמטה ועולים לאותו רקיע עליון שהמלך הקדוש שורה בו, מתעטרים (נועדים) כלם לפני המלך, ואז הכסאות עולים, וכסא אחר של יעקב עומד ומתתקן.

ועל זה מצאנו בספרו של רב המנונא סבא באותן תפלות של ראש השנה שהיה אומר, התפלה וקול השופר (שאותו קול) שמוציא אותו הצדיק, שנמצא מרוחו ונפשו באותו השופר של אותו הקול שעולה למעלה. ובאותו יום עומדים ונמצאים מקטרגים למעלה. וכשעולה אותו קול השופר, כלם נדחים לפניו ולא יכולים לעמד. אשרי חלקם של הצדיקים שיודעים לכוון את הרצון לפני רבונם

ויודעים לתקן עולם ביום הזה בקול שופר. ועל זה כתוב, (תהלים פט)
אשרי העם יודעי תרועה. יודעי, ולא תוקעי.

ביום הזה צריך העם להסתכל באדם שלם מכל, שיודע את דרכי
המלך הקדוש, שיודע בכבוד המלך שיבקש עליהם בקשה
ביום הזה, ולזמן קול שופר בכל העולמות, בכונת הלב, בחכמה,
ברצון ובשלמות, כדי שישתלק הדין על ידו מן העולם. אוי לאותם
שהשליח שלהם לא נמצא כראוי, שהרי חטאי העולם (העם) באים
להזכר בגללו. זהו שכתוב, אם הכהן המשיח יחטא – שהוא שליחם
של כל ישראל – לאשמת העם הוא, משום שהדין שורה עליהם.

ובששליח הוא צדיק כראוי, אשרי העם, שכל הדינים מסתלקים
מהם על ידו, כל שכן הפהן שעליו מתברכים
עליונים ותחתונים.

אמר רבי אלעזר, ועל זה, כהן ולוי טרם שיעלה לעבודה, בודקים
אחריו, ויודעים דרכיו ומעשיו. ואם לא, אינו עולה לעבודה,
וכן בסנהדרין כדי לדון דין.

ואם נמצא כראוי, נותנים עליו חמרות המקדש. ואם לא, אינו עולה
לעבודה. זהו שכתוב, (דברים לג) וללוי אמר תמיד ואורף לאיש
חסידך. מפני מה זכה (אחר) לאורים ולתמים ולעבד עבודה? הוי
אומר, אשר נסיתו וגו'. האמר לאביו ולאמו לא ראיתו וגו'. וכיון
שנמצאו בדרגות הללו, אז – יורו משפטיהם ליצקב וגו', ישימו
קטורה וגו'. לשכך את הרגז ולזמן שלום. וכליל על מזבחה, כדי
שהכל יתבשמו וימצאו ברכות בכל העולמות, אז – ברוך ה' חילו
וגו'.

ואם כל עדת ישראל ישגו ונעלם וגו'. רבי שמעון פתח, (ישעיה לב)
נשים שאננות קמנה שמענה קולי וגו'. כמה יש לו לאדם
להתבונן בכבוד רבונו, כדי שימצא בריה שלמה לפני הקדוש ברוך
הוא. שכאשר ברא הקדוש ברוך הוא את האדם, הוא ברא אותו
שלם, כמו שנאמר (קהלת ז) אשר עשה האלהים את האדם ישר וגו'.
את האדם – זכר ונקבה. ונקבה נכללת בזכר, ואז כתוב ישר. אחר
כך – והמה בקשו חשבנות רבים.

בא ראה, מנקב תהום רבה נמצאת רוח נקבה, רוח של כל הרוחות,
ובארנו ששמה לילית, והיא נמצאה לראשונה אצל אדם.

ובשעה שנברא אדם ונשלם גופו, הזדמנו על אותו הגוף אלף רוחות מצד השמאל. זה רצה להכניס בו, וזה רצה להכניס בו, ולא היו יכולים. עד שגער בהם הקדוש ברוך הוא, ואדם היה שוכב גוף בלי רוח, ומראהו היה ירק, וכל אותן רוחות סוכבות אותו.

באותה שעה ירד ענן אחד ודחה (וירק) את כל אותן הרוחות, ובשעה הזו כתוב, (בראשית א) ויאמר אלהים תוצא הארץ נפש חיה. והרי בארנו, שנקבה מתעברת מן הזכר מן אותה נפש של אדם, והיא מוציאה אותה הרוח לנשב אותה באדם, כלולה משני צדדים כראוי. זהו שכתוב (שם ב) ויפח באפיו נשמת חיים ויהי האדם לנפש חיה. לנפש חיה ממש. ומי שמסתפק בזה, כי אינו יודע אם החיה הזו היא החיה התחתונה, או החיה ששמה ישראל, או מהזכר או מהנקבה. אבל לא כתוב לנפש החיה, אלא לנפש חיה סתם, שמשמע הכל.

ובשעמד אדם, היתה נקבתו תקועה בצדו, ואותה הנשמה הקדושה שבו היתה מתפשטת לצד הזה ולצד הזה, והיתה מספיקה לזה ולזה, משום שכך נכללה. אחר כך נסר הקדוש ברוך הוא את האדם, ותקן את נקבתו. זהו שכתוב (שם) ויכן ה' אלהים את הצלע וגו'. את הצלע, הרי בארנו, כמו שנאמר (ויקרא מד) ולצלע המשכן. וביאה אל האדם, בתקוניה כמו כלה לחפה.

כיון שראתה לילית כך, ברחה, והיא בכרפי הים, ועד עכשו היא מזמנת להרע לבני העולם. וכשעתיד הקדוש ברוך הוא להחריב את רומי הרשעה ושתחרב לעולמים, הוא יעלה את לילית הזו, וישים אותה בחרבן הזה, משום שהיא חרבנו של העולם. זהו שכתוב (ישעיה לד) אף שם הרגיעה לילית ומצאה לה מנוח.

ובספרי הראשונים אמרו, שהיא ברחה מן האדם מקדם לכן, אבל אנו לא שנינו כך, משום שהרי נקבה זו נמצאה עמו, אבל טרם שקמה הנפש הזו (שהרי נקבה זו לא נמצאה עמו, אבל טרם שתקנה הנקבה הזו) עם אדם כראוי, היתה מזדווגת עמו, וכשזו תקנה עמו כראוי, היא ברחה לים, ומזמנת להזיק לבני העולם.

הרפואה לזה - באותה שעה שאדם מזדווג עם אשתו, יכון לבו בקדשת רבונו ויאמר כך: העטופה בסדין הזדמנה, מתרת מתרת, אל תכנסי ואל תצאי, לא שלך ולא בחלקך. שובי שובי, הים

רועש, הגלים שלו קוראים לך, בחלק קדוש אני אחוז, ובקדשת המלך התעטפתי.

וְלַבְּסוֹת את ראשו ואת אשתו עד שעה אחת, וכן בכל פעם, עד שלשה ימים לקליטה, שכל הרכבה שאין קולטת לשלשה ימים, שוב אין קולטת. ובספר שהניח אשמדאי לשלמה המלך, אומר שלשים יום. ואמר, שלאחר שסיים את המעשה, ישפך מים צלולים סביב מטתו, וזו שמירה של הכל. (אחר דף)

מי שמניקה תינוק, לא תזדווג עם אדם אלא בשעה שהתינוק ישן. ואחר כך אל תניק אותו עד שעה אחת, כמו שני מילין, או מיל אחד, אם לא יכולה בשביל צער התינוק בזמן שהוא בוכה. ובזה לא יפחד ממנה לעולמים.

אשרי הצדיקים שהקדוש ברוך הוא מלמד אותם סודות עמקים שלמעלה ולמטה, והכל בשביל התורה, שהרי מי שמתעסק בתורה, מתעטר בעטרות של השם הקדוש, שהרי התורה היא שם קדוש, ומי שמתעסק בה נרשם ומתעטר בשם הקדוש, ואז יודע דרכים נסתרות וסודות עמקים שלמעלה ולמטה, ולא פוחד לעולמים.

בא ראה, באותו יום נצטוו על עץ אחד ועברו על מצות רבונם, ובגלל שהאשה חטאה בראשונה ובא עליה אותו הנחש, כתוב (בראשית ג) והוא ימשל בך. מכאן והלאה, בכל הפעמים שאנשים נמצאים רשעים לפני הקדוש ברוך הוא, הרי בארנו שאותן נשים (שלמעלה) שמצד הדין הקשה מזמנות לשלט עליהם, מצד הדין הקשה זהו שכתוב (ישעיה ג) עמי נגשיו מעולל ונשים משלו בו. נשים משלו בו ודאי.

ואלה נקראות להט החרב המתהפכת, לא שהם חרב המתהפכת, אלא להט מאותה חרב, שנקרא (ויקרא כו) חרב נקמת נקם ברית, (ישעיה לד) חרב לה' מלאה דם. ואותו להט החרב המתהפכת, לפעמים גברים ולפעמים נקבות, והרי בארנו.

אוי לעולם כשאותן נשים שולטות בעולם. כשראה הנביא שישראל מעקמים את דרכיהם והם נמצאים בחטאים לפני רבונם, אז אמר: נשים שאננות, איך אתן שאננות? איך אתן יושבות שלא

להתעורר בעולם?! קמנה. ובמקום אחר בארנו את הפסוק הזה, והרי פרשוהו החברים.

אבל לא נאמר, אלא כמו שמצאנו בדבורה, שכתוב (שופטים ה) היא שפטה את ישראל בעת ההיא. ועל כן שנינו, אוי לאדם שאשה מברכת לו בשלחנו. כך דבורה, היא שפטה את ישראל בעת ההיא – אוי לדור שלא נמצא בהם מי שידון את העם אלא רק נקבה אחת.

בא ראה, שתי נשים הן שנמצאו בעולם ואומרות תשבחתו של הקדוש ברוך הוא, שכל הגברים שבעולם לא יאמרו כזו. ומי הן? דבורה ורחל. חנה אמרה (שמואל א-ב) אין קדוש כה' כי אין בלתי, וכל שאר הפסוקים. שהיא פתחה את פתח האמונה לעולם, כמו: מקים מעפר דל מאשפת ירים אביון, הרי הפתח של האמונה. להושיבי עם נדיבים, הרי האמונה שלמעלה, במקום ששרויים האבות. מי הנדיבים? אלו האבות, ככתוב (תהלים מז) נדיבי עמים נאספו.

דבר אחר להושיב עם נדיבים – נבאה על שמואל, שהוא עתיד להיות שקול עם משה ואהרן, שכתוב (שם טז) משה ואהרן בכהניו ושמואל בקראי שמו. וכסא כבוד ינחלם, מי ינחלם? זה שמואל, שהוריש כבוד המלכות לשני מלכים. דבר אחר וכסא כבוד ינחלם – זה הקדוש ברוך הוא שהוריש את כסאו לעבדיו. זהו שכתוב וכסא כבוד ינחלם.

ה' יחתו מריבו, מרבו חסר, מה זה אומר? אלא מריבו שנינו, מריב ו', וזה המלך הקדוש, וסוד החכמה נאמר כאן, בשעה שהדינים מתעוררים והשליטים שולטים על הרחמים, והרחמים נכנעים, ובשעה שהקדוש ברוך הוא מתברך ממעין הנחל, אזי גוברים הרחמים ונכנעים הדינים. זהו שכתוב, ה' יחתו מריבו, מריב ו'.

עלו בשמים ירעם. עלו, מה זה עלו? בשעה שהטל של העתיק הקדוש שורה עליו, וממלא את ראשו באותו מקום שנקרא שמים, אזי ירעם, ישבר את כחם ותקפם של הדינים הקשים. ויתן עז למלכו – זה הקדוש ברוך הוא. וירם קרן משיחו – זו כנסת ישראל שנקראת קרן היובל, כמו שבארנו. משיחו, כמו שנאמר משיח אלהי יעקב, משום כך קרן משיחו, והרי נתבאר.

דְּבוּרָה שְׁבָאָה לְשִׁבְחָתְךָ אֶת שִׁבְחַת הַמֶּלֶךְ הַקָּדוֹשׁ: ה' בְּצִאתְךָ מִשְׁעִיר
 בְּצַעֲדֶךָ מִשֹּׁדֵה אָדוּם. מִלְּמַד שֶׁהַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַזְמִין אֶת
 כָּל שְׂאֵר הָעַמִּים לְקַבֵּל תּוֹרָה, וְלֹא רָצוּ. וְכִי לֹא הָיָה גְלוּי לְפָנָיו שְׁלֹא
 רוֹצִים? אֲלֵא שְׁלֹא יִהְיֶה לָהֶם פְּתִיחוֹן פֶּה, שְׁאֵלְמָלָא הָיָה נוֹתֵן לָהֶם
 הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא אֶת הַתּוֹרָה, הֵיוּ שׁוֹמְרִים אוֹתָהּ. וְכָל אוֹתָם פְּסוּקִים
 שְׁאֵמְרָה דְּבוּרָה, הַכֹּל הֵם בְּסוּד הַחֲכָמָה, עַד אוֹתָהּ שְׁעָה שֶׁשִּׁבְחָה אֶת
 עֲצָמָה, שְׁנֵאֲמַר עַד שֶׁקָּמְתִי דְּבוּרָה שֶׁקָּמְתִי אִם בְּיִשְׂרָאֵל, שֶׁהָרִי בְּאָרו
 שֶׁהִסְתַּלְקָה מִמֶּנָּה רוּחַ הַקָּדֹשׁ. וּמִשׁוּם כֵּן, עוֹרֵי עוֹרֵי דְּבוּרָה עוֹרֵי עוֹרֵי
 דְּבָרֵי שִׁיר.

וְכֵן זֶה כְּשֶׁנִּמְצְאוּ הַגְּבָרִים בַּחֲטָא, וְאִינֵם כְּדָאִים לְהַשְׁרוֹת עֲלֵיהֶם רוּחַ
 הַקָּדֹשׁ וְדָאֵי.

וְאִם כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ וְגו', כְּמוֹ שֶׁבְּאֲרָנּוּ בְּהוֹרָאָה שִׁטְעוּ בָּהּ.
 אָבֵל וְאִם כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ, וְאִם כָּל יִשְׂרָאֵל יִשְׁגּוּ הָיָה צְרִיךְ
 לְהִיּוֹת! מַה זֶה כָּל עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל? אֲלֵא אוֹתָם (כָּלָם) שֶׁנִּמְצְאוּ
 בִּירוּשָׁלַיִם, שֶׁהָרִי מִשָּׁם יוֹצֵאת תּוֹרָה לְכָל הָעַם, וְאִם אוֹתָם שֶׁהָיוּ שָׁם
 טוֹעִים, אִז כָּל יִשְׂרָאֵל טוֹעִים, וְשִׁנִּינוּ, שֶׁכִּיּוֹן שִׁשָּׁם טוֹעִים, כָּל הָעַם
 טוֹעִים, מִשׁוּם שֶׁכָּלֵם נִמְשָׁכִים אַחֲרֵיהֶם. וְנִעְלָם דְּבָר מֵעֵינֵי הַקָּהֵל –
 עֵינֵי הַקָּהֵל אֵלּוּ הַסִּנְהֶדְרִין, אֵלּוּ הֵם שֶׁמִּמֶּנִּים עַל יִשְׂרָאֵל.

לֹא נִתְגַּלָּה לָנוּ מִצִּיאוֹת הַסְּפִירוֹת וְהַשְּׁמוֹת אֲלֵא לְקִיָּם לְדַבְּקָה בּוֹ

וְלָכֵן יִשְׂרָאֵל פָּגְמוּ בְּנִקְדוּת צִיּוֹן בְּמִיּוֹת שֶׁנִּזְרְקוּ בָּהֶם וְעָבְדוּ פְּרוּדָא אִם רָץ
 לְבָרָה שׁוּב לְאַחַד בְּהַכְנָעָה יִתְרָה וּבְבִטּוּל עַד עֶפֶר רָמָה וְתוֹלְעָה יַחֲשֵׁב לְהַשִּׁיג
 עֲנִין מֵהוּת וְדַמְיוֹן בְּסִפִּירוֹת כִּי לֹא נִתְגַּלָּה לָנוּ מִצִּיאוֹת הַסְּפִירוֹת וְהַשְּׁמוֹת אֲלֵא
 לְקִיָּם לְדַבְּקָה בּוֹ כִּי כְּשֶׁאָדָם לּוֹמֵד בְּמִצִּיאָתוֹ מִנְעֻנֵעַ מִצִּיאָתוֹ וּמִשָּׁם נִמְשָׁךְ
 לוֹ הָאָרָה עֲצוּמָה וְלֵב אֵין וְלֵב נִשְׁבֵּר בְּטַל וּמְבִטָּל דְּבוּק בְּאוֹר אֵין וּמִשְׁתַּעֲשַׁע
 בְּשַׁעֲשׂוּעִים דְּמִלְכָא בְּאוֹר אֵין סוּף וּבְאוֹר הַמְּצוּוֹת בְּשִׁמְחָה וּבְלֵב טוֹב וּבְאוֹר
 עֲצוּם וּבְהַכְנָעָה יִתְרָה נֶגֶד כָּל פְּחוֹת שֶׁבְּיִשְׂרָאֵל וְיִדְעַ בְּאֶמֶת שֶׁהוּא פְּחוֹת מִמֶּנּוּ
 הַרְבֵּה וּמִדְרָגָה זֹאת יִהְיֶה לוֹ עַל יְדֵי לְמוּד כְּתָבֵי מֶרְן הַרְבַּ חַיִּים וְיִטְאֵל לְבָדוּ
 מִשָּׁם מֶרְן הָאֲר"י וְזֵהר הַקָּדוֹשׁ. (הֵיכַל הַבְּרָכָה קְאָמְרָנָא שְׁמוֹת דָּף קַד עַג)